

# Prenos poznatkov do praxe na pôde SAV

**S**lovenská akadémia vied (SAV) je samosprávnou vedeckou inštitúciou zameranou na rozvoj vedy, vzdelanosti, kultúry a ekonomiky. Hlavným poslaním jej organizácií je uskutočňovať základný a aplikovaný výskum v širokom spektre technických, prírodných, humanitných a spoločenských vied.



Foto: Katarína Acél Gáliková

## Misia SAV do roku 2030

Víziou SAV do roku 2030 je predovšetkým byť modernou vedeckou inštitúciou a národným lídrom v poznávacom výskume. SAV si stanovila i jednotlivé misie do roku 2030. Prvou misiou SAV je vykonávať hraničný špičkový základný výskum, vedúci k fundamentálnym novým objavom a ideám. Druhou misiou je sprístupnenie vedeckej infraštruktúry na realizáciu technicky náročného výskumu pre všetkých záujemcov. Tretou misiou SAV je dlhodobý strategický a aplikovaný výskum a vývoj, kde SAV intenzívne a efektívne spolupracuje s podnikateľským sektorom, verejným sektorom a občianskou spoločnosťou na prenose existujúcich poznatkov do praxe. Ochrana a následnú komercializáciu duševného vlastníctva organizácií SAV zabezpečuje Kancelária pre transfer technológií SAV (KTT SAV).

## Kancelária pre transfer technológií SAV

Na pôde SAV existuje jedno z najstarších funkčných centier transferu technológií na Slovensku. KTT SAV začala svoju činnosť v októbri 2009, prostredníctvom projektu EÚ „Centrum komercializácie poznatkov a ochrany duševného vlastníctva SAV“. O dva roky neskôr bola KTT SAV oficiálne založená a aktuálne je referátom začleneným pod Odbor vedy a výskumu Úradu SAV.

Činnosti KTT SAV sa dajú zatriediť do troch skupín – ochrana duševného vlastníctva, jeho komercializácia a propagácia a vzdelávanie.

Služby KTT SAV spadajúce do oblasti ochrany duševného vlastníctva zahŕňajú napríklad vypracovanie komplexnej evaluácie (služi ako podklad pre rozhodovanie riaditeľa), súčinnosť pri príprave a podaní patentových (resp. iných) prihlášok. KTT SAV tiež vyhľadáva partnerov na komercializáciu, či priamo výrobu, poskytuje súčinnosť pri rokovaní, ako aj manažmente celého procesu, vrátane marketingu. Do tretej skupiny aktivít

spadá vzdelávanie doktorandov a vedeckých pracovníkov formou odborných seminárov, propagácia výsledkov organizácií SAV, či samotnej KTT SAV. Spolupráca so všetkými aktérmi potrebnými pri jednotlivých činnostiach celého procesu je neoddeliteľnou súčasťou práce a podporuje úspešný priebeh celého procesu prenosu výsledkov výskumu do praxe.

## Ochrana priemyselného vlastníctva a jej podpora v prostredí SAV

Z pohľadu prenosu výsledkov výskumu do praxe, označovaného ako transfer technológií (TT), sa ochrane vynálezov (a celkovo priemyselného vlastníctva (PV)) venuje viac formálneho priestoru ako komercializácii, čo je dané predovšetkým úpravou tejto oblasti zákonmi. Z dôvodu stanovenia čo najefektívnejšieho postupu (zahŕňajúc pri tom podporu od KTT SAV) pracovala KTT SAV už od r. 2009 na vytvorení smernice.

SAV bola jednou z prvých organizácií vo verejnom sektore na Slovensku, keď v roku 2012 Predsedníctvo SAV schválilo „Smernicu o uplatnení, ochrane a využívaní práv k priemyselnému vlastníctvu v organizáciách SAV“ a odporučilo organizáciám SAV jej prijatie.

Hoci sa SAV zamerala vo svojich cieľoch aj na prenos poznatkov do praxe, pre dosiahnutie výraznejšieho objemu to v prvom rade znamená zvýšenie počtu nahlásených vynálezov, či technických riešení, ktoré je možné ďalej realizovať v praxi. Dovolíme si tvrdiť, že vhodné výsledky v organizáciách SAV jednoznačne existujú, len sa im nevenuje dostatočná pozornosť. S cieľom zvýšenia počtu nahlásených riešení sa dostala do pozornosti aj finančná a motivačná stránka.

Od 9. marca 2021 začali platiť „Zásady SAV pre uplatnenie, ochranu a využívanie práv k priemyselnému vlastníctvu organizácií zriadených Slovenskou akadémiou vied“ (Zásady SAV), ktoré sú záväzné pre všetky organizácie SAV. Ide o koncepčné riešenie ochrany

predmetov PV organizácií SAV podporou na úrovni rozpočtu SAV, službami KTT SAV a taktiež sa nastavuje rámec na realizovanie TT v oboch jeho častiach. Okrem iných benefitov (ukotvených už v predchádzajúcich dokumentoch) prinášajú Zásady SAV jedinečný spôsob finančnej podpory organizácií SAV, ktorý ich odbremeneňuje,

avšak necháva priestor pre zmyslupnosť realizovania ochrany duševného vlastníctva. Rovnako kladú Zásady SAV dôraz na komercializáciu ochráneného výsledku.

## Komercializácia priemyselného vlastníctva a jej úskalia v prostredí SAV

Okrem priameho využívania vynálezu (predmetu PV) jeho majiteľom, poznáme dva základné spôsoby jeho komercializácie. Poskytnutie/udelenie licencie (licencovanie) a prevod práv k priemyselnému vlastníctvu, pričom licencovanie predstavuje vo všeobecnosti najbežnejší spôsob komercializácie. Ďalším spôsobom komercializácie je založenie spin-off firiem.

Na rozdiel od univerzít/vysokých škôl, ktoré môžu aplikovať každú z vyššie uvedených foriem komercializácie, bolo prostredie SAV vzhľadom na doterajšiu legislatívu značne limitované. Organizácie SAV mohli využívať ako formu komercializácie iba licencovanie. Ďalšie obmedzenia sa týkali podnikania, ktoré príspevkovým organizáciám SAV legislatívne na jednej strane dovolené bolo, na druhej strane existovali ďalšie legislatívne prekážky, ktoré ho neumožňovali. A do tretice, nemožnosť zakladať ani zriaďovať iné právnické osoby organizáciami SAV.

Minulý rok boli prijaté legislatívne zmeny a od 1. 1. 2022 organizácie SAV zmenili právnu formu. Stali sa z nich verejnými výskumnými inštitúciami. Táto zmena umožňuje aj ďalšie spôsoby komercializácie priemyselného vlastníctva a spolupráce so súkromnou sférou. Uvidíme, aký posun v oblasti transferu technológií táto zmena prinesie.

Viac o tejto téme si môžete prečítať v celej verzii článku, ktorý nájdete v časopise Transfer technológií bulletin 1/2021 (<https://ttb.sk/clanky/transfer-technologie-na-pode-slovenskej-akademie-vied-jeho-podpora-a-uskalia/>).

KTT SAV  
[www.ktt.sav.sk](http://www.ktt.sav.sk)